

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 615/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej JUDr. Miroslavom Sklenárom, advokátom, Kováčska 40, Košice, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 18Ek/379/2021 z 5. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu sp. zn. 18Ek/379/2021 z 5. júna 2023. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že oprávnený Okresné stavebné bytové družstvo Trebišov (ďalej len „oprávnený“) sa návrhom na vykonanie exekúcie domáhal od sťažovateľky ako povinnej vymoženía nepeňažného plnenia a trov exekúcie na základe špecifikovaného exekučného titulu.

3. Súdna exekútorka vydala 24. augusta 2022 upovedomenie o zastavení exekúcie podľa § 61n ods. 1 písm. e) Exekučného poriadku a vyzvala oprávneného na zapltenie náhrady výdavkov súdnej exekútorke vo výške 60 eur. Exekúcia bola zastavená z dôvodu, že oprávnený nezložil preddavok na nevyhnutné výdavky spojené s vedením konania na základe výzvy súdnej exekútorke.

4. Proti upovedomeniu o zastavení exekúcie podal oprávnený námiety. Okresný súd uznesením vyššej súdnej úradníčky zo 14. marca 2023 námietkam proti upovedomeniu o zastavení exekúcie vyhovel a toto upovedomenie zrušil.

5. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky podali sťažnosti súdna exekútorka aj sťažovateľka, o ktorých rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že sťažnosť súdnej exekútorky a sťažnosť sťažovateľky zamietol. Okresný súd, rozhodujúc sudkyňou, sa stotožnil s právnym záverom vyššej súdnej úradníčky a jej rozhodnutie považoval za vecne správne. Okresný súd zdôraznil, že jeho úlohou je primárne chrániť práva účastníkov exekučného konania a neuprednostniť ochranu súdneho exekútora vykonávajúceho exekúciu. Okresný súd dospel k záveru, že pokiaľ oprávnený preddavok na trovy exekúcie v priebehu ešte stále trvajúceho exekučného konania uhradil, hoci aj dodatočne a po lehote, ktorú stanovila súdna exekútorka, odpadol dôvod na zastavenie exekúcie a súdna exekútorka je povinná v exekúcii pokračovať. Iný právny záver by podľa okresného súdu neprimerane zasiahol do práva oprávneného na súdnu ochranu.

6. Okresný súd uviedol, že tento právny názor nie je *expressis verbis* upravený v zákone, súčasne však z textu zákona nevyplýva, že exekučný súd nemá prihliadať na úhradu preddavku v lehote na podanie námiatok, a to na rozdiel od úpravy neuhradenia súdneho poplatku a preddavku na trovy zabezpečenia dôkazu, na ktoré poukazovala sťažovateľka ako povinná. Ak by zákonodarca „*mal v úmysle neprihliadnuť aj na úhradu preddavku na trovy exekúcie v rámci lehoty na podanie námiatok, tento svoj úmysel by vyjadril v zákonnej úprave Exekučného poriadku.*“.

7. Rozdiel spočíva aj v tom, že úhrada súdneho poplatku, resp. preddavku na trovy zabezpečenia dôkazu predstavujú podľa okresného súdu procesné podmienky, t. j. podmienky, ktoré musia byť splnené na to, aby súd mohol ďalej konať. Preddavok na trovy exekúcie je fakultatívnym inštitútom v tom zmysle, že je na vôli súdneho exekútora, či ho bude žiadať. Z uvedených dôvodov okresný súd neaplikoval analogicky právnu úpravu súdnych poplatkov, prípadne preddavku na trovy zabezpečenia dôkazu, keďže táto právna úprava sleduje iný účel.

8. Vzhľadom na absenciu výslovnej úpravy vyššia súdna úradníčka správne rozhodla podľa stavu v čase rozhodovania [§ 217 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“)] a prihliadla na dodatočnú úhradu preddavku oprávneným. Trvanie na zastavení exekúcie za daného skutkového stavu by viedlo k neprimeranému zásahu do práv oprávneného. Uvedené právne posúdenie nezvýhodňuje oprávneného aj s ohľadom na účel exekučného konania, ktorým je vymoženie nároku priznaného exekučným titulom, ktorý nebol splnený dobrovoľne. Podľa okresného súdu k „*zastaveniu exekúcie z dôvodu neuhradenia preddavku na trovy súdneho exekútora tak možno pristúpiť naozaj len v prípade, ak tento preddavok nie je uhradený vôbec.*“.

9. Napriek tomu, že oprávnený by mohol opätovne podať návrh na vykonanie exekúcie, vznikli by tým nové výdavky a náklady a v novej exekúcii by bolo potrebné nanovo vykonať všetky úkony. Aktuálne však vykonaniu exekúcie nebránia žiadne dôvody a zvolený právny záver je tak v súlade so zásadou hospodárnosti a efektívnosti. Súdna exekútorka pokračovaním exekúcie nebude dotknutá na svojich právach (právo na odmenu za exekučnú činnosť). Zrušením upovedomenia o zastavení exekúcie nebude dotknutá na právach ani sťažovateľka. Uvedenú procesnú situáciu okresný súd považoval primárne za spor medzi oprávneným a súdnou exekútorkou, a nie sťažovateľkou ako povinnou o prípustnosť vedenia exekúcie. Sťažovateľka vyvolala potrebu

exekúcie, keď dobrovoľne nesplnila povinnosť uloženú exekučným titulom, jej sťažnosť je preto aj účelová, preto jej nemožno poskytnúť súdnu ochranu. Navyše sťažovateľka nijako nespochybňovala opodstatnenosť exekúcie ako takej, keď nepodala návrh na jej zastavenie.

10. Nad rámec veci okresný súd poukázal na to, že existoval aj ďalší dôvod na zrušenie upovedomenia o zastavení exekúcie, a to absencia odôvodnenia výzvy na zaplatenie preddavku. V zmysle § 58 ods. 1 Exekučného poriadku (v príslušnom znení) totiž výšku preddavku určí exekútor s odbornou starostlivosťou, a to s prihliadnutím na predpokladané výdavky určeného spôsobu vykonania exekúcie, pričom postup s odbornou starostlivosťou pri určení výšky preddavku je exekútor povinný odôvodniť. Z výzvy súdnej exekútorky *„nie je vôbec zrejmé, akým spôsobom (s akou odbornou starostlivosťou)... určila výšku preddavku na trovy exekúcie, keď tu neuviedla žiadne odôvodnenie. Zjavne tak práve súdna exekútorka postupovala v rozpore s Exekučným poriadkom... v dôsledku čoho predmetná výzva nemohla vyvolať právne následky uvedené § 58 ods. 2 Exekučného poriadku...“*.

II.

Argumentácia sťažovateľky

11. Sťažovateľka namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

12. Sťažovateľka poukazuje na to, že z odôvodnenia uznesenia vyššej súdnej úradníčky vyplýva, že oprávnený nezaplatil preddavok na nevyhnutné výdavky spojené s vymáhaním len z vlastnej nedbanlivosti, keď sám oprávnený potvrdil, že mu súdna exekútorka doručila výzvu na zaplatenie, ktorú následne ale v určenej lehote nezaplatil. Súdna exekútorka tiež poukázala na to, že k preberaniu písomností v exekúcii pristúpil oprávnený nedôsledne už skôr, keď žiadal o doručenie písomností, ktoré mu už boli doručené, resp. žiadal o doručenie takých písomností, ktoré ešte v danom okamihu nemohli byť zo zákona vydané.

13. Sťažovateľka v sťažnosti proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky argumentovala, že preddavok bol zavedený novelou Exekučného poriadku účinnou od 1. apríla 2017, z ktorej vyplýva, že súdny exekútor niektoré úkony nemôže vykonať bez zloženia preddavku, a tiež, že dôsledkom jeho nezaplatenia je zastavenie exekúcie *ex lege*. V danej veci nebola naplnená výnimka z uvedeného pravidla, keďže oprávnený nebol oslobodený od súdneho poplatku.

14. Sťažovateľka tiež poukázala na relevantné ustanovenia Exekučného poriadku [§ 58 ods. 2, § 61n ods. 1 písm. e), § 201 ods. 1 písm. a), § 200] a na možnosť analogickej aplikácie § 347 CSP. Odhliadnuc od toho, že podľa Exekučného poriadku nemožno odpustiť zmeškanie lehoty, u oprávneného neboli žiadne zákonné skutočnosti, ktoré by vôbec odôvodňovali úvahu o možnosti takéhoto postupu.

15. Právny názor, že nezaplatenie preddavku možno konvalidovať podaním námietok a jeho dodatočným zaplatením, je arbitrárny, je v rozpore s platnými právnymi predpismi a je ústavne neakceptovateľný. Tento právny názor nevyplýva z právnej úpravy, naopak, príslušné ustanovenia Exekučného poriadku a Civilného sporového poriadku tento právny záver priamo vylučujú. Možnosť podania námietok oprávneným proti dôvodom zastavenia exekúcie podľa § 61n ods. 1 písm. c) až e) a g) Exekučného poriadku neznamená, že exekučný súd môže konvalidovať

protiprávne konanie oprávneného, o to viac, že k zastaveniu exekúcie dochádza *ex lege*. Exekučný súd je oprávnený preskúmať námietky oprávneného v kontexte platnej právnej úpravy. Námietky by mohli byť uznané ako dôvodné napr. „*v prípade, ak by pred vydaním upovedomenia o zastavení exekúcie boli splnené zákonné predpoklady na strane oprávneného, ktoré by vylučovali zastavenie exekúcie, ako napríklad vznik nároku na oslobodenie od súdneho poplatku podľa § 58 ods. 1 Exekučného poriadku, alebo by napríklad došlo zo strany oprávneného riadne a včas k úhrade preddavku na trovy exekúcie, avšak by došlo k administratívnej chybe pri párovaní platieb zo strany Slovenskej pošty...*“.

16. V § 122 CSP je upravený inštitút odpustenia zmeškania lehoty, ktorý je ale v § 201 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku vylúčený, pričom ani sám oprávnený nepodal žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty. Exekučný súd mal preskúmať dôvodnosť námietok ku dňu vydania upovedomenia o zastavení exekúcie, resp. ku dňu výzvy na zaplatenie preddavku, keďže mal preskúmať len zákonnosť uvedeného upovedomenia, t. j. či boli splnené zákonné podmienky na vydanie uvedeného upovedomenia. Exekučný súd nebol oprávnený „*ex post konvalidovať nezákonný procesný postup oprávneného.*“.

17. Aplikáciou *analógie legis* v zmysle § 241 Exekučného poriadku je postup vyššieho súdneho úradníka vylúčený aj podľa § 14 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“).

18. O sťažnosti rozhodol okresný súd napadnutým uznesením, z jeho odôvodnenia však nie je zrejmé, ako sa vysporiadal s námietkami sťažovateľky, keďže sa len všeobecne stotožnil s odôvodnením vyššej súdnej úradníčky. Okresný súd v napadnutom uznesení zjavne dospel k záveru, že zastavenie exekúcie by neprimerane zasiahlo do práva oprávneného na súdnu ochranu, tiež konštatoval, že právny názor vyššej súdnej úradníčky nemá oporu v zákone, a tiež potvrdil, že oprávnený by po zastavení exekúcie opäť mohol podať návrh na jej začatie.

19. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je vôbec zrejmé, ako sa okresný súd vysporiadal s vecnými námietkami sťažovateľky. V napadnutom uznesení okresný súd poukázal na rozhodnutia ústavného súdu, ktoré neboli prijaté v exekučných veciach a ktoré nebolo možné v predmetnej veci aplikovať, a dôsledne sa nevysporiadal osobitne s právnou úpravou účinnou od 1. apríla 2017. Z dôvodovej správy k novele Exekučného poriadku pritom jednoznačne vyplýva zámer zákonodarcu „*zastaviť exekučné konanie ex offio z dôvodu nezaplatenia preddavku na trovy konania...*“. Vychádza sa pritom z fikcie, že oprávnený nezaplatením preddavku navrhol zastaviť exekučné konanie, resp. neudelil súhlas na niektorý spôsob exekúcie, a to aj v záujme toho, aby súdni exekútori vedenie exekúcie neúverovali, resp. aby sa ťarcha náhrady trov exekúcie neprenášala neprimerane na povinných. Právna úprava pritom koncipuje preddavok ako obligatórny, a nie ako fakultatívny.

20. V prerokovanej veci boli porušené viaceré aspekty základného práva na súdnu ochranu, a to právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia a predvídateľnosť rozhodnutia, zachovanie rovnosti strán, zákaz svojvôle a zákaz odmietnutia spravodlivosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu. Sťažovateľka namieta právne závery okresného súdu, na podklade ktorých okresný súd vyhovel námietkam oprávneného a zrušil upovedomenie o zastavení exekúcie. Sťažovateľka namieta, že právne závery okresného súdu (o možnosti dodatočného zaplatenia preddavku na nevyhnutné výdavky spojené s vedením konania) nemajú oporu v zákone, preto sú arbitrárne a ústavne neudržateľné.

22. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

23. Ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, II. ÚS 231/04).

24. Podľa judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06, I. ÚS 281/2013) nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí uskutočňovaný podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z judikovaného záveru o súdnej exekúcii ako súčasť základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06) vyplýva, že súdna exekúcia vykonávaná podľa Exekučného poriadku musí byť uskutočňovaná aj v súlade s princípmi spravodlivého procesu v širšom slova zmysle, ktoré sú obsiahnuté v čl. 46 až čl. 48 ústavy.

25. Pri skúmaní ústavnej udržateľnosti právnych záverov okresného súdu v napadnutom uznesení sa ústavný súd v potrebnom rozsahu tiež oboznámil s uznesením okresného súdu zo 14. marca 2023 vydaným vyššou súdnou úradníčkou.

26. Odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu v spojení s uznesením vyššej súdnej úradníčky predstavuje podľa ústavného súdu dostatočný základ na jeho výrok, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľky ako povinnej proti uzneseniu, ktorým bolo vyhovené námietkam oprávneného a bolo zrušené upovedomenie o zastavení exekúcie. Okresný súd v napadnutom uznesení sťažovateľke primeraným, logickým, zrozumiteľným a vyčerpávajúcim spôsobom objasnil, prečo bola jej sťažnosť zamietnutá, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne neodôvodnené. Právne závery okresného súdu v uvedených uzneseniach nemožno považovať za arbitrárne, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone, resp. by popierali podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Exekučného poriadku, Civilného sporového poriadku a zákona o súdnych poplatkoch. Ústavný súd v tomto smere osobitne poukazuje na body 18 až 21 napadnutého uznesenia (ktorých obsah vymedzil aj v tomto uznesení), v ktorých okresný súd ozrejmil svoje úvahy o nemožnosti analogickej aplikácie úpravy týkajúcej sa následkov nezaplatenia súdneho poplatku, prípadne preddavku na trovy dôkazu a o účele a rozdielnej povahe preddavku na trovy exekúcie. Z napadnutého uznesenia teda vyplýva, že okresný súd sa dostatočne vysporiadal s námietkami sťažovateľky v jej sťažnosti. Relevantné je, že okresný súd uviedol ako *obiter dictum* (bod 21 napadnutého uznesenia) dôvod, ktorý by sám osebe postačoval na zrušenie upovedomenia o zastavení exekúcie. Uvedený dôvod pritom sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nijako nespochybňuje.

27. Sťažovateľkine námietky takto neboli v súhrne spôsobilé spochybníť ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu v spojení s uznesením okresného súdu zo 14. marca 2023. Na tomto základe ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ako ich špecifikovala v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu